

מן התלמוד

סדר מועד,
מסכת ערובין, דף מ"א

"כל ימיו של רבן גמליאל קבענו הלכה כמותו,
עכשיו אתה מבקש לבטל את דבריו?"

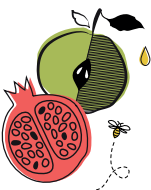
ניהלן - לנו
אכולהו - על כולם

הסבר: רבי יוחנן בן נורי מוחה נגד ניסיונו של
רבי יהושע לשנות מהוראותיו של רבן גמליאל
לאחר פטירתו.

על המפה

הקהילות היהודיות בצרפת

עדויות על התיישבות יהודית בצרפת
מופיעות החל מהמאה ה-4 לספירה.
במהלך ימי הביניים גדלו הקהילות
היהודיות בצרפת, הקימו ישיבות
ומרכזים רוחניים, ומתוכן יצאו גדולי
ישראל מפורסמים כמו רש"י ורבנו גרשום
מאור הגולה. בעקבות מסעות הצלב הורע
מצבם של יהודי צרפת, וקהילות רבות
סבלו מגזירות, פוגרומים וגירוש. ב-1306
גורשו כל יהודי צרפת, אך הורשו לחזור
אליה בהמשך תחת מגבלות. בתקופת
הרנסנס השתפר מצבם של היהודים
בצרפת, ובעקבות המהפכה הצרפתית זכו
לשוויון זכויות מלא. רבים מהם השתלבו
בחברה והגיעו למעמדות גבוהים, ושישה
ראשי ממשלה בצרפת היו ממוצא יהודי.
עם זאת, אירועים כמו משפט דרייפוס
חשפו את האנטישמיות שעדיין רווחת
בצרפת כלפי היהודים.

לאון בלום, ראש
הממשלה היהודי
הראשון של צרפת
(Wikipedia)

סדר מועד | מסכת ערובין, דפים ל"ה-מ"א
ראש השנה תשפ"א | כ"ד באלול-א' בתשרי (13-19 לספטמבר)

דף ל"ה: מתי הוא הזמן הקובע לערוב תחומין?

אם יהודי הניח את הערוב ביום שישי בבוקר, וביום שישי בצצהריים הריחו כלבים
את המאכלים ואכלו אותם, האם הערוב שלו כשר? על פי התלמוד, הזמן הקובע
הוא זמן כניסת השבת. כלומר, אם בשעת כניסת השבת הכלבים עוד לא אכלו
את הערוב, הערוב כשר, אפילו שאחר כניסת השבת הם אכלו אותו.
מדוע? מפני שפירע כניסת השבת, כאשר הערוב עוד היה שלם, נקבע שהמקום
שבו הערוב מונח הוא "מקומו" של היהודי שהניח אותו. לפיכך, למרות שאחר
כך הכלבים אכלו את המאכלים, הערוב לא התבטל.

דף ל"ו: שני ערובי תחומין

בדף זה לומדים על אדם שאינו יודע להיכן יצטרך ללכת בשבת.
למשל, אדם ששמע שהרב שלו עומד להגיע לעירו בשבת, והוא רוצה לכבד אותו
ולצאת לקראתו לקבל את פניו, אבל הוא אינו יודע מאיזה צד של העיר יבוא הרב.
מאחר שאי אפשר לעשות בשבת אחת שני ערובי תחומין בשני מקומות, הנמרא
אומרת שמוותר לו להניח ערוב תחומין בשני המקומות, ולהתנות כי אם יצטרך
לצאת מצד אחד - הערוב שעשה שם הוא הערוב האמיתי, ואם יצטרך לצאת מן
הצד השני - הערוב שעשה שם הוא האמיתי.

דף ל"ז: "יש בררה או אין בררה"

בדף זה נלמד על אחת ממחלוקות התנאים המפורסמות ביותר: "יש בררה או אין
בררה". לפני אכילת פירות צריך להפריש תרומות ומעשרות. מעשה באדם שרצה
להפריש תרומה מחבית יין. במקום ליטול קצת יין ולומר "הרי זה תרומה", עמד
האיש ואמר כך: "את היין שיוותר בסוף החבית, לאחר שאשפה את רוב היין, אני
מפריש עתה תרומה". כדי שהתרומה תחול, אגבנו צריכים להשתמש ב"בררה".
כלומר, אנו אומרים, שהתרומה חלה עכשיו. על איזה יין? זה יתברר לאחר שניסיים
לשתות את רוב החבית. יש סוברים כי "אין בררה", מפני שבשעה שעושים את
המעשה, צריך שהיה ברור כבר כעת איזה יין נהיה תרומה, ואין לעשות דברים
שיתבררו רק בעתיד. ואילו רבי מאיר סובר "יש בררה" - בעתיד יתברר, על איזה
יין חלה הפרשת התרומה.

★ | מן ההסטוריה

"אני מאשים" - אמיל זולא

"אני מאשים" הוא מאמר שכתב העיתונאי הצרפתי אמיל זולא בעקבות משפט דרייפוס. אלפרד דרייפוס היה קצין יהודי בצרפת, שהורשע בבגידה ומשפטו לווה בגילויי אנטישמיות בולטים. במאמר "אני מאשים", שפרסם בעיתון "ל'אורור" ב-13 בינואר 1898, תקף אמיל זולא בחריפות את השלטונות, ראשי הצבא ומערכת המשפט על התנהלותם בפרשה זו, והאשים אותם בעיוות הדין, סילוף הממצאים ומשפט שקר. בעקבות המאמר הועמד זולא לדין ונגזרה עליו שנת מאסר וקנס כספי, אולם המאמר השפיע מאוד על דעת הקהל והוביל בסופו של דבר למשפט חוזר שבסופו זוכה דרייפוס. המילים "אני מאשים" הפכו לביטוי המשמש להאשמה כלפי הממסד, בו עשו שימוש אישים נוספים מאוחר יותר.

אמיל זולא (Wikipedia)

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון משפחתי סוער:

לקראת ראש השנה הודיעה הנהלת בית הכנסת לכל חברי הקהילה כי אסור להביא לבית הכנסת לתפילות הימים הנוראים ילדים מתחת לגיל עשר מכיוון שהם עלולים להפריע לתפילה ולכן שיישארו בבית עם האימהות. ההחלטה הזו עוררה ויכוח בין חברי הקהילה.

מצד שני:

חלק מהחברים טענו כי חלק מחינוך הילדים, לפחות בגילאי שש עד עשר, זה להביא אותם לבית הכנסת, במיוחד בימים הנוראים, כדי שישפגו את האווירה, הניגונים, ורוח הימים האלה. גם אם פה ושם חלק מהם יפריעו קצת, עדיין החינוך שלהם חשוב יותר.

מצד אחד:

חלק מהחברים טענו שזו החלטה נכונה. המתפללים רוצים להתפלל, במיוחד בימים הנוראים, במקום שקט, בכובד ראש וללא הפרעה ורעש של ילדים, ולכן על הילדים מתחת לגיל עשר להישאר בבית.

מה...? דעתכם?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה ו'התפללתם' עליה אתם מוזמנים לשותף אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

דקות 4

מי אני?

- נולד בצרפת ב-1859 למשפחה יהודית אמידה המתייחסת לרש"י.
- היה הקצין היהודי היחיד שעבד במטה הכללי של הצבא הצרפתי.
- ב-1895 הואשם בבגידה וריגול, נשללו דרגותיו בטקס משפיל ודנו אותו למאסר עולם באי השדים.
- ב-1906 התקבל הערעור שלו, הוכרז כחף מפשע, והוחזר לשרת בצבא הצרפתי בדרגת מייג'ור.
- נפטר בגיל 75 בשנת 1936 ונקבר בפריז.

מסמל דרסא

חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

תשר"ת, תש"ת, תר"ת

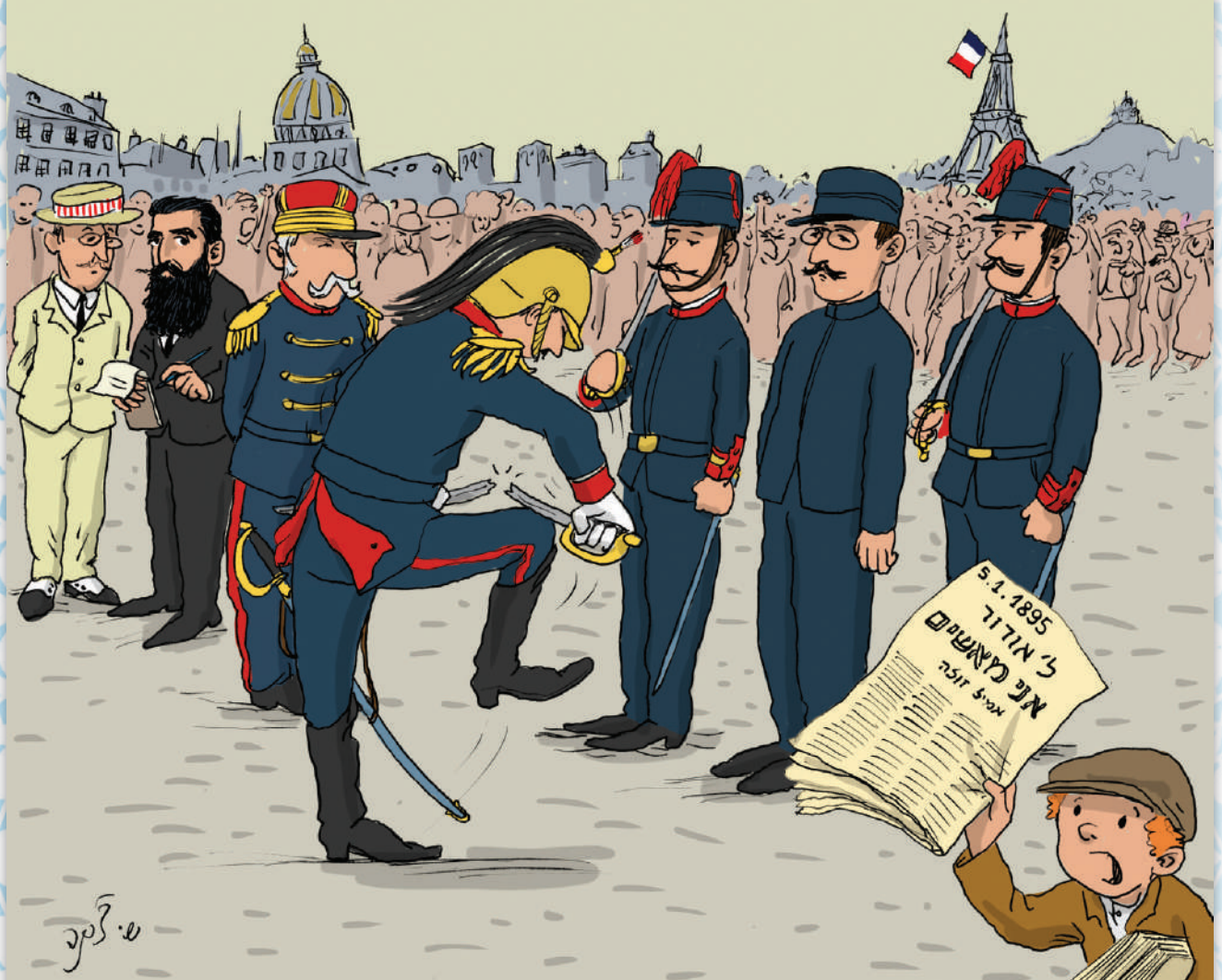
חכמים נחלקו מהו סוג התקיעה שיש לתקוע בראש השנה, ולכן משמיעים שלושה סוגים שונים של תקיעות: תקיעה-שברים-תקיעה, תקיעה-תרועה-תקיעה, ותקיעה-שברים-תרועה-תקיעה. ראשי התיבות של סדרי תקיעות אלה הם תש"ת, תר"ת ותשר"ת. סך כל התקיעות העולות מכל הסדרה הזו הם 100, על פי ההלכה שיש לשמוע 100 קולות שופר בראש השנה.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0	התחילת המדינה	
															
495 חתימת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן ביהמ"ק ה-2	הלל הזקן	-352 הקמת המקדש ה-2 ביהמ"ק	-422 חורבן ביהמ"ק ה-1 וגלות בבל	חזרת ביהמ"ק ה-1	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם
														לוח (סמנים)	

תלמוד ישראלי

הדף היומי לילדים

התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:

1. התבוננו היטב בציור וענו על השאלות הבאות:
2. מה האירוע המצויר כאן, היכן ומתי התרחש?
3. מה אוחז בידו הילד הקטן?
4. מיהו האיש המזוקן בצד שמאל וכיצד הוא קשור לתמונה?

יִשְׂרָאֵל וְקִיְיִם אֶתְּנֶה לָּךְ.
אֶשְׁמְךָ יִשְׂרָאֵל, כִּי אָמַרְתָּ: "אֵלֹהִים זֶה אֱמַרְתִּי."
אֲנִי הָיִיתִי בְּמִצְרָיִם וְעַתָּה אֶשְׁמְךָ יִשְׂרָאֵל.
כִּי אָמַרְתָּ: "אֵלֹהִים זֶה אֱמַרְתִּי."

מי אנחנו?

- א. נולד ב-1902 בצרפת והיה סופר ומוביליציסט.
- ב. ב-1898 יצא להגן על אלפרד דרייפוס ופרסם בעיתון "ל'אורור" מכתב גלוי לנשיא צרפת תחת הכותרת: "אני מאשים".
- ג. בעקבות פרסום המאמר הורשע בבית המשפט, נידון למאסר ולקנס, ונמלט לאנגליה.
- ד. נפטר בגיל 62 בשנת 1902 כתוצאה מהרעלת פחמן חד-חמצני ונקבר בצרפת.

אָדָם זָקֵן

5780
ה'תש"פ

2019
שנת סיום הש"ס
ללומדי הדף היומי

5778
ה'תשע"ח

2017
70 שנה
למדינה

5727
ה'תשכ"ז

1969
הרב
אריה לזין

5708
ה'תש"ח

1948
הקמת
המדינה

5707
ה'תש"ז

1947
מלחמת
העצמאות

5699
ה'תרצ"ט

1939
שוואה

5657
ה'תר"ץ

1897
הרצל

5323
ה'רמ"ח

1500
העת
החדשה

5260

1492
גירוש ספרד

4900

הרמב"ם

4800

רשיי

4650

רבי סעדיה
גאון

4260

510
ימי הביניים
תקופת הראשונים

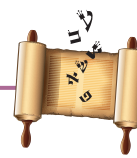
סֵדֶף ל"ח: עֵרוֹב תְּחוּמֵינ בְּרִגְלִים

כיצד עושים זאת? האדם שרוצה לעשות ערוב, יכול לצאת מחוץ לעיר ולשהות במקום הערוב בשעת כניסת השבת עד צאת הכוכבים, וכן הוא באמת גורם שהמקום בו הוא עומד בכניסת השבת נחשב "מקומו", שהרי הוא נמצא שם. אחר כך הוא רשאי לחזור אל העיר, כי "מקומו" כבר נקבע מחוץ לעיר, ובשבת הוא רשאי להלך אלפים אמה נוספות ממקום הערוב.

הָאֲנָשִׁים שָׁגְרוּ בְּאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל הַסִּפִּיקוּ לְשֹׁמֵעַ מִתִּי הָיָה רֹאשׁ חֹדֶשׁ וּלְמִי
זֶה יָדְעוּ מִתִּי לַחֲגוֹג, אֲבָל הָאֲנָשִׁים שָׁגְרוּ בַּחוּץ לָאֶרֶץ לֹא יָדְעוּ מִתִּי חָל רֹאשׁ
חֹדֶשׁ. לְמִיכָּה קִבְּעוּ חֻכְמִים, כִּי בַחוּץ לָאֶרֶץ יַחְגְּגוּ יוֹמִים, מַחֲמַת הַסִּפָּה.

כְּפִי שְׂאִסּוֹר לֹאֲדָם לִצְאֹת יוֹתֵר מֵאֲלָפִים אֲמָה מִן הַמָּקוֹם בּוֹ שָׁהָה בְּכִנִּיּוֹת שַׁבָּת, כִּךְ גַּם אֲסוֹר לְהוֹצִיא אֶת הַכֵּלִים שֶׁל הַיִּהוּדִי מִתַּחֲסוֹם שַׁבָּת. לְפִיכָךְ, אִם יִהְיֶה יֹצֵא בַשַּׁבָּת מִחוּץ לַתַּחֲסוֹם, הוּא עוֹבֵר שְׁתֵּי עֲבֻרוֹת. עֲבֵרָה אַחַת, עַל כִּךְ שֶׁהוּא יֹצֵא מִתַּחֲסוֹם שַׁבָּת, וְהַעֲבֵרָה הַשְּׁנִיָּה עַל כִּךְ שֶׁהוֹצִיא אֶת הַבְּגָדִים שֶׁהוּא לּוֹבֵשׁ מִחוּץ לַתַּחֲסוֹם, שֶׁהֵרִי גַם לַבְּגָדִים, חֲפָצִים וְכֵלִים יֵשׁ "תַּחֲסוֹם שַׁבָּת", וְאֲסוֹר לְהוֹצִיא אוֹתָם מִחוּץ לַתַּחֲסוֹם.

על פי התלמוד, כאשר הסעודה השלישית היא הסעודה המפסקת, אין הגבלות כמו בסעודה מפסקת רגילה. מותר לאכול תבשילים רבים, ואמילו לשתות יין ולאכול בשר.

כוחו של האדם הפרטי לעמוד לבדו ביום הדין ולזכות בדין הוא קטן ומוגבל. דווקא התפילה, התשובה והעשייה למען עם ישראל כולו, היא שפותחת בפני האדם את דלת התשובה, ויחד איתה את התקווה והתפילה לצאת זכאי בדיון.

המחשבה: מוסר-מוסר, מוסר-מוסר

בין הפותרים נמנה תיערן הגרלה שבועית* הזוכה בה זיכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עלון עד השעה 14:00, למילי talmudhagrala@medison.co.il

יש לציין את מס' העלון עליו אתם עונים.* נפיקוח רחא תשכ"ו